

acta

5-8/88

Havel: Karty na stole
Symposium Praha-Vídeň
Havel: Opomíjená generace
Vaculík: Srpnový listopad

Rupnik-Jungmann-Šimečka
Intelektuálové a moc
Portréty vzdorujících
Tatarkovy „písačky“

Časopis Střední Evropa
Kantůrkové Jan Hus
Za Jiřím Theinerem
K Spisům Jana Patočky

Samizdatová periodika 1977-88
11 let Historických studií
Solidarita s Ivanem Polanským

**Čtvrtletník Čs. dokumentačního
střediska nezávislé literatury**

ACTA. Ročník 2, číslo 5-6-7-8, zima 1988.

OBSAH:

Václav Havel: Vyložené karty	1
ČESKOSLOVENSKO 1988	
Československo v evropském dění 1918-88 (symposium Praha-Vídeň)	3
Jacques Rupnik: Intelektuálové a moc v Československu	9
Václav Havel: Opomíjená generace	19
Ludvík Vaculík: Srpnový listopad	21
ČLÁNKY	
Milan Jungmann: Skici k portrétům vzdorujících	23
Milan Šimečka: Co jsou "písačky"	31
KRITICKY O KNIHÁCH A ČASOPISECH	
Jan Hus Evy Kantůrkové (M. Rejchrt)	35
Časopis Střední Evropa	37
BIBLIOGRAFIE ČS. SAMIZDATU	
Historické studie 1978-1988	44
Československá samizdatová periodika 1978-1988	53
Nové cesty myšlení (pokrač.)	70
Za Jiřím Theinerem (1927-1988)	71
Solidarita s Ivanem Polanským	74
Beneficium na paměť B. Fučíka	77
K Spisům Jana Patočky	78
Udělení Solovjovovy ceny	79

ACTA. Čtvrtletník Československého dokumentačního střediska nezávislé literatury. Rediguje Jan Vladislav za spolupráce Jiřího Gruši a Viléma Prečana.

Adresa: Dokumentationszentrum
Schwarzenberg 6
D-8533 Scheinfeld
Tel. 091 62/77 61.

ACTA vycházejí současně v české a anglické verzi. Toto české číslo má 80 stran a bylo dáno do tisku v prosinci 1988.

**ČESKOSLOVENSKÉ DOKUMENTAČNÍ
STŘEDISKO NEZÁVISLÉ LITERATURY**

Zakládající členové: Jiří Gruša (místopředseda), František Janouch, Josef Jelínek (jednatel), Ivan Medek, Jiří Pelikán, Vilém Prečan, Karel Jan Schwarzenberg, Pavel Tigrid, Jan Vladislav (předseda) a d.

Členové vědecké rady: prof. dr. H. Gordon Skilling, Toronto (předseda), prof. dr. Włodimierz Brus (Oxford University), prof. dr. Robert Byrnes (Indiana University, Bloomington), prof. dr. Markéta Goetzová-Stankiewiczová (University of British Columbia, Vancouver), dr. Eva Hartmannová (Collegium Carolinum, Mnichov), prof. dr. Erazim Kohák (Boston University), prof. dr. Jacques Rupnik (Fondation nationale des sciences politiques, Paříž), prof. dr. Roger Scruton (University of London), prof. dr. Anton Staudinger (Universität Wien), prof. dr. Josef Škvorecký (University of Toronto)

Čestní členové ČSDS: Václav Havel, Miroslav Kusý, Hana Ponická, Dominik Tatarka, Milan Uhde, Ludvík Vaculík

© Dokumentationszentrum zur Förderung der unabhängigen tschechoslowakischen Literatur e. V., 1988

Texty z ACT lze přetiskovat jen po předchozí dohodě a s uvedením pramene.

Cena tohoto svazku ACT je 40 DM. Ke svazku je přiložena brožura *Demokracii pro všechny*.

ISBN: 3-89014-039-4

Herstellung: Druck + Papier Meyer GmbH,
8533 Scheinfeld, West Germany

Na vydání tohoto svazku ACT podstatně přispěl "Central and East European Publishing Project" v Oxfordu

BIBLIOGRAFIE ČS. SAMIZDATU

HISTORICKÉ STUDIE 1978-1988

V lednu letošního roku zaznamenalo deset let trvání jedno z nejstarších samizdatových periodik – *Historické studie*, jediné samizdatové periodikum pro nezávislou československou historiografii. *Historické studie* vycházejí dvakrát do roka a je to – proč to neříci – skutečný historický časopis, který přináší původní studie a články domácích i mimo Československo žijících autorů a má celou řadu dalších rubrik: diskuse, recenze, prameny, překlady, bibliografie a podle potřeby i jiné.

Již po objevení prvních několika svazků *Historických studií* bylo zřejmé, že jde o cílevědomou vydavatelskou iniciativu dlouhodobého rázu; nicméně skupina nezávislých historiků, která vydávání periodika organizovala, dávala své činnosti navenek formu občasných či příležitostných sborníků. Tak se také *Historické studie* většinou jmenovaly, označení „sborník“ se objevilo v titulu nebo v podtitulu většiny prvních jedenadvaceti čísel.

Název jednotlivých svazků se od čísla k číslu měnil, takřka každý z nich měl jiný název: Titul *Historické studie. Sborník*, jímž byl označen první svazek z ledna 1978, se znovu vyskytl až v čísle 17 ze srpna 1984. Sborníky vycházely anonymně, bez označení vydavatele či redakční rady, i když většina příspěvků byla podpisována vlastním jménem autorů. Sborníky nebyly také průběžně číslovány; až ve svazku z října 1985 se objevilo na titulní stránce strojem napsané číslo

19, z něhož mohlo být i nezasvěceným jasné, že jde o devatenáctý svazek – historický sborník – v pořadí.

Teprve 22. číslem z ledna 1988 dostaly *Historické studie* jednotnou úpravu, jednotný název a formální řád. Ustálil se název *Historické studie* a číslo svazku je vyznačeno na titulní stránce. Redakce vystoupila z anonymity: v časopise se uvádí, že *Historické studie* řídí Jaroslav Mezník, Milan Otáhal a Jan Křen s redakčním kruhem. V redakčním úvodu čísla 22 se *Historické studie* přihlásily k celé vydavatelské práci dosavadních redakčních rad. Kontinuita je pak vyjádřena dvojím způsobem: jednak tím, že svazek 22 má v impresu označení „11. ročník“; dále pak byla do čísla zařazena bibliografie, která obsahuje seznam všech vydaných a dodatečně očíslovaných svazků, a bibliografický rejstřík, v němž byly zpracovány příspěvky zveřejněné ve sbornících vydaných do ledna 1987 včetně (tj. do čísla 20). Tato bibliografie je současně bilancí dosavadní vydavatelského díla *Historických studií*.

Do podzimu 1988 vyšlo celkem dvacet čtyři svazků *Historických studií*, které jsou číslovány od 1 do 23 (11. ročník má svazky 22 a 23); k nim patří nečíslovaný svazek – sborník *K dějinám německo-českých vztahů* z roku 1980, který nedostal číslo a byl vydavatelé dodatečně zařazen mezi čísla 4 a 5. Svazky 1-21 byly rozmnoženy strojopisem, svazek 22 a 23 vyšel jako xerokopie.

Společenství vydavatelů *Historických studií* se může vykázat také monografickou řadou, kterou nazvalo *Knižnice Historických studií*; v letech 1985-87 v ní vyšlo celkem 6 titulů.

*

Upozorňujeme, že ve sbírkách ČSDS je uložen celý soubor *Historických studií*; kopie celého souboru, o němž se tu pojednává, i jednotlivých svazků (výjimečně jednotlivých studií) lze objednat do poloviny března 1989.

*

Následující bibliografický přehled má poskytnout ucelenou informaci o dosavadním souboru *Historických studií* i o obsahu jednotlivých svazků. (Podrobnější bibliografie členěná podle autorů a tematicky by byla jistě žádoucí, zůstává však úkolem pro budoucnost. Stejně tak rozbor zaměřený na hodnocení přínosu *Historických studií* pro československou historiografii jako celek, hodnocení úrovně jednotlivých příspěvků i všech ostatních aspektů, jež by v takto chápaném rozboru přicházely v úvahu.)

V prvním řádku pod pořadovým číslem svazku je vždy uvedeno vše, co lze zjistit z titulní stránky jednotlivého svazku, a počet stran svazku; formát se neuvádí, byl vždy A4; označení „S.I.“ (sine loco) znamená, že na titulní stránce svazku nebylo uvedeno místo vydání. Názvy rubrik jsou převzaty ve znění uvedeném ve svazku.

Všechny údaje v hranatých závorkách jsou dílem redakce; vysvětlující údaje o obsahu příspěvků jsou uvedeny rovněž v hranatých závorkách. Čísla za názvy jednotlivých příspěvků znamenají stránky svazku. Zkratka „usp.“ (uspořádal) se přičleňuje ke jménu sestavovatelů sborníků a pramenných edic.

Záznamy o recenzovaných knihách jsou po-

někud zjednodušeny oproti údajům v *Historických studiích*; v tomto bibliografickém přehledu se většinou neuvádějí původní názvy recenzních příspěvků a záznamy se omezují na jména autorů a tituly knih. Jména, iniciály nebo značky recenzentů knih se uvádějí v kulatých závorkách za titulem recenzovaného díla.

Vilém Prečan

HISTORICKÉ STUDIE 1978-1988

1
HISTORICKÉ STUDIE. Sborník. Praha, leden 1978, 246 s.

[Studie:]

Bedřich Loewenstein, *Tři studie o občanské společnosti*, 1-77

Ján Mlynárik, *Slovenská sociáldemokratická strana v čase vzniku ČSR*, 78-142

František Červinka, *Útěk do historie. Z kapitol o české kultuře za okupace*, 143-169

Jiří Doležal, *Nacisté a české školství*, 170-196

Miloš Hájek, *Vznik Italské komunistické strany ve světle historiografie*, 197-246

Recenze:

J. W. Brügel, *Tschechen und Deutsche 1938-1946* (Jan Křen), 222-232

B. Lazitch – M. Drachkovitch, *Lenin and the Comintern* (Hana Mejdrová), 233-240

F. Liversi, *Amadeo Bordiga* (Miloš Hájek), 241-246

2
[HISTORICKÉ STUDIE. Sborník.] S.I., červen 1978, nestr. (168 s.)

Studie:

Bedřich Loewenstein, *Pugačov a Leviatan. Civilizace mezi zvůli jednotlivce a státu*, 1-37

Michal Reiman, *Říjnová revoluce v kontextu ruských a sovětských dějin. Historická úvaha*, 38-70

Miloš Hájek, *Vztahy mezi Italskou komunistickou stranou a Kominternou ve dvacátých letech*, 71-99

Kritika a informace:

- V. Kural, *Poznámky na okraj paměti generála F. Moravce*, 101-134
- B. Loewenstein, *Marxismus, fašismus, studená válka* [souhrnná informace o publikacích E. Nolteho na uvedená témata], 135-145
- S. F. Cohen, *Bukharin and the Bolshevik Revolution* (H. Mejdrová), 146-161
- R. Luža, *History of the International Socialist Youth Movement* (Jiří Hájek), 162-168

3

SBORNÍK HISTORICKÝCH STUDIÍ. S.1., jaro 1979, nestr. (234 s.)

Studie:

- Karel Kinský, *K charakteristice ruské politiky v Bulharsku v letech 1876-1887*, 4-137
- Jan Křen, *Palackého představy střední Evropy (1848-1849)*, 138-173
- Milan Otáhal, *Počátky české politiky (do roku 1848)*, 174-219

Kritika a glosy:

- M. Hájek, *Portrét Palmira Togliattiho*, 221-229
- M. Otáhal, *Poznámky k problematice odboje v letech 1939-1945*, 230-234

4

STUDIE Z ČESKOSLOVENSKÝCH DĚJIN. Sborník. Praha, podzim 1979, 169 s.

Studie:

- Jiří Doležal, *Vztah nacistů k české kultuře*, s. 3-45
- Ján Mlynárik, *Milan Rastislav Štefánik a československá státnost*, 46-63
- Hana Mejdrová, *Československo 1926: solidarita s anglickými horníky*, 64-113

Kritika a informace:

- M. Hájek – H. Mejdrová, *Vznik Třetí internacionály* (K. Zubatý), 117-136
- V. Černý, *Pláč koruny české* (J. Doležal), 137-152
- J. Kočí, *České národní obrození* (J. Karel), 153-158

- M. Otáhal, *O 60. výročí vzniku Československé republiky* [zamyšlení nad anketou zveřejněnou v samizdatu], 159-164
- J. K., *Zpráva o mezinárodním sympoziu o ekonomice střední Evropy v meziválečném období*, 165-169

[Nečíslováno]

K DĚJINÁM ČESKO-NĚMECKÝCH VZTAHŮ. Sborník. Praha, 1980, 210 s.

Úvodem

- Bohemus, *Stanovisko o odsunu Němců z Československa*, 3-27
- Václav Kural, *Několik glos ...*, 28-34
- Jan Křen, *Češi a Němci: kritické poznámky*, 35-56
- Václav Kural, *Češi a Němci v československém a německém státě (1918-1945). Pokus o nástin „logiky“ vývoje*, 57-100
- Václav Vrabec, *Ke genezi myšlenky transferu Němců v domácím odboji*, 101-126
- Jaroslav Opat, *K Bohemovu „Slovu o odsunu“*, 127-152
- Miloš Hájek, *Poznámky k diskusi o česko-německém vztahu (1918-1945)*, 153-156
- Luboš Kohout, *Dějinné souvislosti odsunu a jeho důsledky*, 157-164
- Milan Hübl, *Spor o dvojí pojetí národa*, 165-173
- Milan Hübl, *Nad dosavadním průběhem diskuse o odsunu čs. Němců*, 174-189
- Jaroslav Mezník, *Pokus o vlast? Pojmy a historická fakta v pojetí Petra Pitharta*, 190-200
- Komárková – Mezník – Šimsa – Vydráň, *Pokus o vlast: Bolzano, Rádl, Patočka a my v roce 1979*, 201-210

5

STUDIE HISTORICKÉ. Sborník. S.1., červen 1980, 188 s.

Články:

- Jaroslav Opat, *Zdeněk Kalista. Úvaha k osmdesátinám českého historika*, 2-16.
- Jiří Doležal, *Úvahy o pražském povstání* [v květnu 1945], 17-67
- Jaroslav Mezník, *Finance moravského markraběte Jošta (1375-1411)*, 68-97

Diskuse:

- Karel Pichlík, *Poznámka na okraj jedné poznámky pod čarou* [ke studii M. Otáhalo *Počátky české politiky*, srv. svazek 3], 98-121
- M. Otáhal, *Několik slov k „Poznámce na okraj poznámky“ dr. Karla Pichlíka*, 122-126

Recenze a zprávy:

- E. H. Carr, *The Russian Revolution: from Lenin to Stalin, 1917-1929*, (J. C.), 127-139
- Italští marxisté o dějinách SSSR* [S. Bertolissi, F. Benvenuti, A. Di Biagio, L. Sestano, F. Bettain] (M. Hájek), 140-160
- S. F. Cohen, *Bolscevismo e stalinismo* (mh), 161-168
- E. Lucas, *Zwei Formen von Radikalismus in der deutschen Arbeiterbewegung* (H. Mejdrová), 169-177
- A. Aviv, *The SPD and the KPD at the end of Weimar Republic: similarity within contrast* (mh), 178-179
- S. Haffner, *Anmerkungen zu Hitler* (J. K.), 180-187
- Recenze knihy V. Černého „*Pláč koruny české*“ v polském historickém časopise [J. Tomaszewski] (J. K.), 188

6

STUDIE ČESKOSLOVENSKÝCH DĚJIN.
Sborník. Praha, prosinec 1980, 226 s.

Články:

- Josef Jánský, *Rekatolizace v Čechách – její historický smysl a význam*, 4-89
- Josef Smrček, *Z Kroftova deníku a odjinud*, 90-105
- Radko Břach, *Na okraj československo-polských vztahů před Locarnem*, 106-142

Recenze a zprávy:

- Usp. H. Brisch – I. Volgyes, *Czechoslovakia: the heritage of ages past: essays in memory of Josef Korbel* (J. K.), 144-148
- M. Reiman, *Die Geburt des Stalinismus: die UdSSR am Vorabend der „zweiten Revolution“* (J. C.), 149-158
- J. Borovanský, *Propaganda namísto historické vědy* [komentář a recenze knihy J. Cézara a J. Snítala *Československá revoluce 1944-48*], 159-168

- Usp. M. Machovec – P. Pithart – J. Dubský, *Masarykův sborník VII* (J. Klatovský), 169-213
- P. Wandycz – A. Zaleski, *Minister spraw zagranicznych RP 1926-1932 w swietle wspomień i dokumentów* (R. Břach), 214-217
- Jan Karel, *O dialektické negaci Josefa Haubelta* [k recenzi J. Haubelta „O výkladu českého a slovenského dějepiscevtví Františka Kutnara“], 218-226

7

**SBORNÍK HISTORICKÝCH STUDIÍ
K ŠEDESÁTINÁM MILOŠE HÁJKA,**
Praha, květen 1981, 130 s.

- Ladislav Sádecký, *Miloš Hájek. Portrét jedné generace*, 3-9
- Miloš Hájek, *Tři studie z dějin marxismu*, 10-69
- Vojtěch Mencl, *Mladá léta*, 70-78
- Milan Hübl, *Engels a II. internacionála*, 79-98
- Václav Kural, *Bilance 10 let. Lidský potenciál sudetských Němců a vznik Československa*, 99-118
- Zapomenutý dokument z předhistorie povstání na křižníku „Potěmkin“*, (připravil a přeložil J. Sládek), 119-126
- Bibliografický přehled činnosti historika Miloše Hájka*, 127-130

8

Z DĚJIN. Sborník studií. Praha, 1981, 232 s.
Studie:

- Jan Křen, *Češi a Němci na přelomu století. Pokus o historickou bilanci*, 2-85
- Miloš Hájek, *Vnitřní režim v Komunistické internacionále v letech 1919-1929*, 86-199

Recenze:

- Ch. Stözl, *Kafkas böses Böhmen. Zur Sozialgeschichte eines Prager Juden* (Jan Křen), 203-211

Kronika:

- J. Jareš, *Pokusil jsem se vidět ...* [k úmrtí historika Františka Červinky], 217-232

HISTORICKÉ A SOCIOLOGICKÉ STUDIE. Sborník. Praha, leden 1982, 189 s.

[Studie:]

Radim Palouš, *K Bolzanovu významu v duchovním vývoji a v národním povědomí*, 2-43

Jozef Jablonický, *Povstanie v Trnave*, 44-79

Jaroslav Klofáč, *Sociální struktura ČSSR v pohledu čs. sociologie 70. let*, 80-113

Jan Křen – Hana Mejdrová, *Současná československá historická literatura o Mnichovu*, 114-144

[Recenze:]

Munich 1938, Mythes et réalités [sborník vydaný u příležitosti pařížské konference o Mnichovu konané v listopadu 1978] (J. K.), 145-158

Usp. N. von Lobkowitz – F. Prinz, *Die Tschechoslowakei 1945-1970* (J. K.), 159-164

J. Gebhart – A. Hájková – J. Kuklík, *2245 dnů odporu. Podíl spojů a spojařů na národně osvobozeném zápase českého lidu v letech 1939-1945* (B. V.), 165-167

E. Čejka, *Hrozba a naděje* (K. B.), 168-175

P. Wandycz – A. Zaleski, *Minister spraw zagranicznych RP 1926-1932 w swiatle wspomnień i dokumentów* (R. Brách) 176-179 [Týž text jako v sborníku č. 6]

E. Kulka, *Židé v československé Svobodově armádě* (O. P.), 180-182

F. Kutnar, *Přehledné dějiny českého a slovenského dějepisectví* (J. N.), 183-184

[Glosy:]

J. N., *Glosy*, 185-188

STATĚ HISTORICKÉ, SOCIOLOGICKÉ, KRITIKY A GLOSY. Sborník. Praha, listopad 1982, 279 s.

[Články:]

Jan Rohan, *Josef Pekař a jeho odkaz*, 2-38

Jindřich Pecka, *Život v zajateckých táborech na našem území*, 39-94

Jozef Jablonický, *Nitra a Slovenské národné povstanie*, 95-143

Jaroslav Klofáč, *Sociální struktura Československa a její změny v letech 1945-1980*, 144-227

Adolf Würfel, *Místo nekrologu. Úvaha nad dílem Karla Kazbundy 1888-1982*, 228-245

Kritiky a glosy:

F. Graus, *Die Nationenbildung der Westslawen im Mittelalter* (Jaroslav Mezník), 246-251

R. Brách, *Ministr a jeho vrahové. Walther Rathenau + 24.6.1922*, 252-259

S. Vondráčková, *Mrazilo-tálo. O Jiřím Weilovi* (Jiří Kolda), 260-262

V. Kural, *Ústřední vedení odboje domácího (-HOR-)*, 263-272

Glosy, 273-279

Z ČESKÝCH A SLOVENSKÝCH DĚJIN. Sborník. Praha, listopad 1982, 201 s.

Studie:

Hana Mejdrová, *Kominternu a vznik KSČ*, 1-89

Jozef Jablonický, *Nitra a Slovenské národné povstanie*, 90-146

[týž text jako ve sborníku č. 10.]

Úvaha:

H. Rak, *Romantika historie a současný historický román*, 147-163

Prameny:

Jaroslav Mezník, *O nejstarší brněnské městské knize*, 164-170

Recenze:

F. Charvát, *Sociální struktura socialistické společnosti a její vývoj v Československu* (Stanislav Novotný), 172-186

Historiografie v Československu 1970-1980 (Jaroslav Mezník), 187-190

J. Galandauer, *Bohumír Šmeral 1880-1914* (Jan Křen), 191-200

12

SBORNÍK K 65. VÝROČÍ VZNIKU ČESKOSLOVENSKÉ REPUBLIKY, Praha 1983, 241 s.

J. K., *První republika: pojem a společenský život*, 2-19
Jaromír Kulhánek, *K případu J. Stříbrného a R. Gajdy v r. 1926*, 20-54

Petr Pithart, „Fronta“ *proti Hradu. Úvahy o pravici a nacionalismu mezi válkami*, 55-118

Milan Otáhal, *Ferdinand Peroutka – muž přítomnosti*, 119-189

Karel Žádný, *Emanuel Rádl – náš současník*, 190-241

13

STUDIE Z DĚJIN PŘEDMNICHOVSKÉ REPUBLIKY. Praha, listopad 1983, 244 s.

Statě:

Radko Břach, *Československá zahraniční politika v politických proměnách Evropy 1924*, 2-98

Jiří Hájek, *Sociální demokracie a obrana demokratického zřízení v Československu 1933-1938*, 99-156

Jindřich Chalupecký, *Podivný Hašek*, 157-174

Recenze:

Usp. K. Bosl, *Die Erste Tschechoslowakische Republik als multinationaler Parteienstaat*. (J. K. + J. C.), 177-214

J. Mezník, *Praha před husitskou revolucí* (F. Čermák), 215-236

J. Seifert, *Všecky krásy světa* (F. Kautman), 237-243

14

ČESKÉ A SVĚTOVÉ DĚJINY. Sborník. Praha, leden 1984, 132 s.

Studie a články:

Miloš Hájek, *Komunistické strany ve 20. letech: Německo a Československo*, 1-34

Jozef Jablonický, *Ultimátum v Šrobarovom procese*, 35-44

Jaroslav Opat, *Schauerovy „Naše dvě otázky“ a Masaryk*, 45-79

Stanislav Vážný, *De Gaulle a česká otázka*, 80-88

Rudolf Stařík, *Příspěvek k dějinám vztahu „Ochranky“ a ruských socialistických stran do roku 1917*, 89-112

Kritika:

K. Kaplan, *Cesta k moci. Jak jsme to viděli* (brk), 113-119
J. Rupnik, *Histoire du Parti communiste tchécoslovaque: dès origines à la prise du pouvoir* (Miloš Hájek), 120-122

A. Kryveljov, *Dějiny náboženství* (T. E. Adámek), 123-131

15

HISTORICKÉ STUDIE A RECENZE. Praha, duben 1984, 213 s.

Statě:

Jiří Doležal, *O českém písemnictví v době protektorátu*, 2-77

Jaroslav Mezník, *Dějiny národu českého na Moravě. Nárys vývoje národního vědomí na Moravě do poloviny 19. století*, 78-121

Ivan Klíma, *Už se blíží meče. K pramenům inspirace Franze Kafky*, 122-162

Recenze – glosy – zprávy

J. Jesenický, *Strážce času* [vzpomínka na F. Kutnara], 164-176

Přehled dějin Československa (Jaroslav Mezník), 177-181

J. Morava, *Exilová léta K. H. Borovského*; V. Kopecký, *Plno záhad kolem Hanky* (M. Otáhal), 182-187

R. Franke, *London und Prag. Materialien zum Problem eines multinationalen Nationalstaates 1919-1938* (J. K.), 188-194

L. Grünwald, *Sudetendeutsche – Opfer und Täter. Verletzung des Selbstbestimmungsrechtes und ihre Folgen 1918-1982* (J. K.), 195-198

Glosy a zprávy (J. K. – M. O. – J. Mz.), 199-213

16

STUDIE Z MODERNÍCH DĚJIN. Praha, podzim 1984, 198 s.

[Studie:]

Milan Otáhal, *Čeští liberálové v roce 1848*, 3-61

Radko Břach, *Locarno*, 62-106

Jiří Doležal, *Český film za protektorátu*, 107-171

Recenze – glosy:

V. Macura, *Znamení zrodu. České obrození jako kulturní typ* (M. Drozda), 177-184

Usp. M. Machovec, *Problém tolerance v dějinách a perspektivě* (-ský-), 185-192

Glosy (JVF), 193-198

17

HISTORICKÉ STUDIE. Sborník. Praha, srpen 1984, 173 s.

Studie:

Stanislav Tomáš, *Společenské vědy a Karel Marx*, 3-117

Bibliografie:

J. Brabec, *Bibliografie díla Závaše Kalandry*, 118-158

Kritika:

R. Kalivoda, *Husitství a jeho vyústění v době předbělohorské a pobělohorské* (F. Čermák), 159-170

H. Wehner, *Zeugnis* (Miloš Hájek), 171-173

18

HISTORICKÝ SBORNÍK. Praha, květen 1985, 178 stran.

Studie:

Jan Křen, *Alternativy nacionalismu. Česká „pozitivní“ politika a její obdoby ve střední a východní Evropě*, 1-53

Jozef Jablonický, *Rezistencia a perzekúcia v Bratislave pred frontom*, 54-118

Výročí:

Jan Rohan, *Sto let od narození českého historika Jana Slavíka*, 119-129

Josef Krupka, *Jan Slavík a jeho dějiny ruské revoluce*, 130-145

Jaroslav Mezník, *Slavíkův „Vznik českého národa“*. *Osud jednoho díla*, 146-155

Diskuse:

D. Beyrau, *Mezi autonomií a závislostí. Středovýchodní Evropa 1919-1939*, 156-175

E. J. Hobsbawm, *Marx a historie* (-mh-), 176-179

Kritika:

E. H. Carr, *Twilight of the Comintern, 1930-1935* (Miloš Hájek), 180-182

J. Weidenholzer, *Auf dem Weg zum „Neuen Menschen“*. *Bildungs- und Kulturarbeit der österreichischen Sozialdemokratie in der Ersten Republik* (Petr Louda), 183-187

19

HISTORICKÝ SBORNÍK. S.I., říjen 1985, 178 stran.

Studie a články:

Miloš Hájek, *Fašismus v analýzách Socialistické dělnické internacionály*, 3-58

Milena Šimsová, *YMCA v Československu 1919-1929*, 59-80

Jan Vrána, *Osvícenství, absolutismus a zemský patriotismus. Světonázorová a politická stanoviska stavovské reprezentace českých zemí v 18. století*, 81-105

Jaroslav Mezník, *Česká a moravská šlechta*, 106-151

Literatura:

T. Vojtěch, *Česká historiografie a pozitivismus* (Jan Křen), 152-159

F. Šamalík, *Úvahy o dějinách české politiky II/5* (Jaroslav Mezník), 160-162

J. K., *Zpráva o Kritickém sborníku*, 162-169

Kronika:

R., *Šedesátiny dr. Jiřího Doležala*, 171-177

20

SBORNÍK HISTORICKÝ. Studie – prameny – diskuse – kritika. Praha, leden 1987, 174 s.

Studie:

Hana Mejdrová, *Komunistická internacionála a KSČ v letech 1921-1923*, 3-66

Prameny:

Heda Kaufmannová, *Léta 1938-1945. Válečné vzpomínky*, 68-136

Diskuse:

Anketa o Historických sbornících, 138-141

Kritika:

- Nad několika publikacemi o druhém odboji* [Z. Jelínek, *Operace Silver A. Příspěvek k historii heydrichiády ve středních a východních Čechách; Bojovali za nás; J. Gebhart – J. Šimovček, Partyzáni v Československu 1941-1945; A. Benčík – V. Kural – J. Paulík – J. Šolc – Z. Štěpánek – J. Tesař, Partyzánské hnutí v Československu za druhé světové války; J. Koutek, Tichá fronta; A. Hájková, Praha v komunistickém odboji; V. Kameník – Z. Jelínek, Noční výsadek*] (J. B.), 143-148
- Na okraj dvou prací o poválečné sociální demokracii* [K. Kaplan, *Das verhängnisvolle Bündnis. Unterwanderung, Gleichschaltung und Vernichtung der Tschechoslowakischen Sozialdemokratie 1944-1954; P. Vošahlíková, Československá sociální demokracie a národní fronta*] (-vl-), 149-153
- T. Vojtěch, *Česká historiografie a pozitivismus. Světová zorová a metodologické postupy* (Jan Křen), 153-162
- H. Carrère d'Encausse, *Le grand frère* (-brck-), 163-174

21

HISTORICKÝ SBORNÍK. Praha, červen 1987, 222 stran.

Studie a materiály:

- Bedřich Loewenstein, *Hnutí měšťanstva a národní orientace v polovině 19. století*, 4-26
- Pavel Stránský, *Češi ve dvacátém století*, 27-58
- Otto Taussig, *Josef Pekař a Židé*, 59-68
- František Kautmann, *Josef Holeček a česká šlechta*, 69-77
- Jindřich Pecka, *Transporty smrti na území jižních Čech*, 78-100
- Jindřich Pecka *Obecní kroniky jako pramen k událostem roku 1945 v jižních Čechách*, 101-120

Recenze:

- J. Spěváček, *Václav IV. 1361-1419* (Jaroslav Mezník), 122-127
- J. Klatovský, *T. G. Masaryk a masarykovská literatura v Československu v letech 1973-1986* [souhrnný referát o české knižní a časopisecké produkci], 127-152
- Usp. K. Bosl – F. Seibt, *Kultur und Gesellschaft in der Ersten Tschechoslowakischen Republik* (J. N.), 152-167

- J. Krejčí, *Great revolutions compared: the search for a theory* (J. N.), 167-176
- E. Krippendorff, *Staat und Krieg. Die historische Logik politischer Unvernunft* (Bedřich Loewenstein), 176-181

Kronika:

- Jaroslav Mezník, *K šedesátinám Jaroslava Marka*, 183-191
- zv-, *Opožděný nekrolog k dílu Václava Krále*, 191-206

Glosy:

207-222

22

HISTORICKÉ STUDIE. Praha, leden 1988, 230 stran.

Redakční úvod, 5

Studie:

- J. Jablonický, *Neúspěšná misie v Moskvě*, 7-65
- V. Kural, *Vojenský moment v česko-německém vztahu r. 1938*, 66-112

Diskuse:

- R. Prokop – L. Sádecký – K. Bína, *České dějepisectví dnes a zítra*, 113-131

Prameny:

- H. Kaufmanová, *Léta 1938-1945. Válečné vzpomínky*, 132-186

Bibliografie:

- Bibliografický rejstřík historických sborníků za léta 1978-1987* (čísla 1-20) a zvláštního čísla, věnovaného dějinám česko-německých vztahů, 187-210

Příloha:

- W. Eichwede, *Sovětský svaz a Německo v roce 1945*, 211-223

Résumé:

224-230 [anglicky]

HISTORICKÉ STUDIE. Praha, červen 1988, ročník 11, 134 s.

Studie:

Koloman Gajan, *Mnichov a Beneš*, 3-13

Jaroslav Jirů, *Benešovy osudové zkoušky*, 14-17

Příloha I:

Dilemata zahraniční politiky ČSR [P. Gregory Campbell, *Ztracené sny Edvarda Beneše*; Walter Ullman, *Prezident Beneš mezi Východem a Západem 1943-1948*; Josef Anderle, *Eduard Beneš v evropské politice 1918-1948*; zkrácený překlad příspěvků otiskovaných v časopise *Kosmas*, vol. 5, No. 1, Summer 1986], 18-42

Anketa:

70. výročí vzniku ČSR [Božena Komárková, Hana Mejdrová, Miloš Hájek, Václav Tomáš, Karel Pichlík, Jaroslav Mezník, Jan Křen], 43-78

Příloha II:

T. G. Masaryk a první republika [F. Gregory Campbell, *Prázdný piedestal*; převzato z časopisu *150.000 slov*, roč. 5, 1986, č. 14], 78-90

Diskuse:

Matěj Linek – Tomáš Svoboda, *O výklad našich nejnovějších dějin*, 91-99

Příloha III:

Ungarische Mittel- und Osteuropaforschung [překlad článku otiskového v časopise *Osteuropa*, 1987, č. 9], 100-106

Recenze:

Manfred Alexander o Československu [souhrnná recenze všech knih M. A. o Československu] (R. Břach), 107-115

Josef Kalvoda, *The Genesis of Czechoslovakia* (Jaroslav Klatovský), 115-124

Jiří Kovtun, *Masarykův triumf* (JO), 124-129

J. George Kovtun, *Masaryk and Amerika* (Jaroslav Opat), 130n.

Edward Táborický, *President Edvard Beneš between East and West, 1938-1946* (Jaroslav Klatovský), 131-134

KNIŽNICE Historických studií

1. Václav Kural, *ÚVOD. Ústřední vedení odboje domácího*. Praha, 1985 (2. vyd.), 333 s.
2. Jaroslav Opat, *T. G. Masaryk v Čechách v letech osmdesátých (1882-1891). Příspěvek k životopisu*. Praha, 1985, 425 s.
3. Radko Břach, *Evropské variace*. Praha, 1985, 423 s. (2 sv.)
4. Václav Vrabec, *Zmařená naděje. K historii odbojového seskupení Petiční výbor Věrní zůstaneme*. Praha, 1985, 94 s.
5. Stanislav Tomáš a kol., *Křižovatky 20. století*. Praha, 1987, 405 s.
6. Jan Křen, *Konfliktní společenství. Češi a Němci 1871-1918*. Praha 1986, 248 s.

O nezávislém československém dějepisectví pojednávají následující publikace:

- Karel Bartošek, *Historians Making History*. In: *Independent Historiography in Czechoslovakia*, 2 vols. 1985 (presented to the 16th International Congress of Historical Sciences, Stuttgart, 26th August-1st September 1985).
- Vilém Prečan, *Acta creationis: Independent Historiography in Czechoslovakia, 1969-1980*. Hannover, 1980. XL+252 s. (Česky vyšel úvod ke knize: *Nezávislé dějepisectví v Československu 1969-1980*. 150.000 slov, roč. 4, 1985, č. 10, s. 15-23.)
- H. Gordon Skilling, *Independent Historiography in Czechoslovakia*. Canadian Slavonic Papers, vol. XXV, No. 4 (Dec. 1983), pp. 518-539.
- H. Gordon Skilling, *The Muse of History – 1984: History, Historians and Politics in Communist Czechoslovakia*. Cross Currents, A Yearbook of Central European Culture, vol. 3 (1984), pp. 29-47. (Česky: *Historie, historikové a politika v komunistickém Československu*. 150.000 slov, roč. 4, 1985, č. 10, s. 24-31.)
- H. Gordon Skilling, *Czech and Slovak Independent Writing, 1982-1984*. *Kosmas*, vol. 5, No. 1, Summer 1986, pp. 157-161.
- Dvojičíslo časopisu *Kosmas*. *Journal of Czechoslovak and Central European Studies*, vol. 3, No. 2 – vol. 4, No. 1, Winter 1984/Summer 1985, sestavené V. Prečanem a H. G. Skillingem.